

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична
конференція магістрантів і молодих дослідників**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО
ТА ЗЕМЕЛЬНОГО ПРАВА:
НАЦІОНАЛЬНИЙ І МІЖНАРОДНИЙ ВИМІР**

**«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ
У ХХІ СТОЛІТТІ»**

16 листопада 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 502/504:378-053.6:001(063)

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Зубченко В.В., канд. екон. наук.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук.

Мельник О.Г., канд. юрид. наук.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Наукові пошуки молоді у XXI столітті. Актуальні питання розвитку аграрного та земельного права: національний і міжнародний вимір: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників (Біла Церква, 16 листопада 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 70 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

2. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25 червня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546 (в редакції від 08.10.2023 р.). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

3. Директива Європейського Парламенту і Ради 2008/98/ЄС про відходи від 19 листопада 2008 року. URL:<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/55-GOEEI/2008-98-ec.pdf>

УДК 349.6

ШАРОПАТА В.В., магістрант

Науковий керівник – **ОБЮХ Н.М.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ЛІСОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У даній публікації проаналізовано поняття загального лісокористування та його законодавче закріплення у нормативно-правових актах України. Досліджено та визначено елементи ознак лісокористування.

Ключові слова: лісокористування, ліси, лісові ресурси, Лісовий кодекс України.

Ліси мають велике значення у житті суспільства та розвитку економіки нашої країни. Значення лісів у нашому житті є непомітним, але як елемент екосистеми вони посідають одне з перших місць, займаючи значну площу нашої держави.

Використання природних об'єктів та їх корисних ресурсів у науковій літературі визначається поняттям «природокористування», відповідно «лісокористування» – це своєрідна культура ведення лісового господарства, або відповідний комплекс заходів, що цілком і повністю спрямований на використання лісових ресурсів.

Відповідно до ст. 6 Лісового кодексу України «лісовими ресурсами в Україні є деревні, технічні, лікарські та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення і виробництва та відтворюються у процесі формування лісових природних комплексів» [1].

До лісових ресурсів також належать корисні властивості лісів, що використовуються для задоволення суспільних потреб (здатність лісів зменшувати негативні наслідки природних явищ, захищати ґрунти від ерозії, запобігати забрудненню навколишнього природного середовища та очищати його, сприяти регулюванню стоку води, оздоровленню населення та його естетичному вихованню тощо). Використання лісових ресурсів може здійснюватися в порядку загального і спеціального використання [2].

Ознаки лісокористування в Україні включають такі елементи:

1) Лісоуправління: це система організацій, які відповідають за управління лісовими ресурсами у країні. Лісоуправління включає в себе установи, які визначають політику щодо лісових ресурсів, видають дозволи на вирубку і контролюють дотримання лісової законодавчої бази [3].

2) Дозвільна система: Дозвільна система – це сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру [4]. Як визначено в Лісовому кодексі України (ст. 69), спеціальне використання лісових ресурсів на виділеній лісовій ділянці проводиться за спеціальним дозволом – лісорубний квиток або лісовий квиток, що видається безоплатно. В той же час загальне використання лісових ресурсів здійснюється громадянами без спеціального дозволу, для задоволення особистих потреб.

3) Лісові резервати: це типові для конкретного лісонасінного району ділянки стиглого, достигаючого, рідше – середньовікового деревостану природного походження площею не менше 0,5 га з високими фітоценотичними і лісівничими показниками, повною не нижче

0,6 [5]. В Україні існують спеціально відведені ділянки лісів, які призначені для збереження та дослідження природних екосистем. Ці резервати забороняють вирубку дерев та комерційне використання лісів, а його основним завданням є збереження навколишнього природного середовища та біологічного різноманіття.

4) Регулювання використання некомерційних лісів: використання некомерційних лісів, таких як ліси власників приватної власності, загалом регулюється правилами використання лісових ресурсів. Ці правила включають в себе обмеження з питань вирубки дерев, використання природних ресурсів та охорони лісів.

Досліджуючи нормативно-правову базу, що регулює загальне лісокористування в Україні, можна виділити наступне:

1. Лісовий кодекс України - це законодавчий акт, що регулює використання та охорону лісових ресурсів на території України. До лісового фонду України належать усі ліси на території України незалежно від того, на землях яких категорій за основним цільовим призначенням вони зростають та незалежно від права власності на них, у тому числі лісові ділянки, захисні насадження лінійного типу площею не менше 0,10 га, інші лісо-вкриті землі. Лісовий кодекс України передбачає право громадян в лісах державної або комунальної власності вільно перебувати та безоплатно збирати для власного споживання дикорослі трав'яні рослини, квіти, ягоди, горіхи, гриби тощо, крім випадків, передбачених законодавством України.

2. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» визначає особливості правового регулювання відносин з охорони та використання лісів у заповідних територіях, встановлюючи обмеження на здійснення господарської діяльності та видачу дозволів на лісокористування у заповідних територіях.

3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». Метою цього закону є забезпечення сталого, раціонального використання природних ресурсів, збереження та відтворення біологічного різноманіття і забезпечення умов для життя і здоров'я людини. Закон визначає основні принципи охорони навколишнього природного середовища, регулює використання природних ресурсів, встановлює процедуру оцінки впливу на навколишнє середовище, встановлює вимоги щодо забруднення навколишнього природного середовища, визначає відповідальність за його порушення та встановлює механізми захисту навколишнього природного середовища.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» (від 23 травня 2007 р. № 761) – галузевий правовий акт, який встановлює правила та умови спеціального використання лісових ресурсів, в тому числі екологічні вимоги щодо заготівлі деревини під час проведення рубок головного користування, правила заготівлі другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань, використання корисних властивостей лісів тощо [6].

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Санітарних правил в лісах України» [7], що прийнята з метою забезпечення охорони та збереження лісових ресурсів, забезпечення здоров'я та безпеки людей, запобігання поширенню шкідливих та небезпечних факторів у лісовому середовищі. Документ визначає обов'язки лісових господарств, органів влади, громадян та інших суб'єктів, які здійснюють господарську діяльність в лісах, щодо дотримання санітарних правил.

Ці та інші законодавчі акти встановлюють правові рамки для використання лісових ресурсів, забезпечуючи їх правову охорону, раціональне використання та стале лісове господарство.

На основі проведеного аналізу можна зробити такі висновки щодо лісокористування в Україні. По-перше, Україна має значні лісові ресурси, однак їх використання не завжди здійснюється ефективно і екологічно безпечно. По-друге, проаналізоване законодавство дає змогу зрозуміти, що усі нормативно-правові ресурси спрямовані на забезпечення раціонального використання лісових ресурсів та збереження природних екосистем. Загалом правове регулювання загального лісокористування в Україні спрямоване на забезпечення

сталого використання лісів та їх охорону від незаконного використання та знищення. По-третє, управління лісами здійснюється уповноваженими державними органами, оскільки основним власником лісових земель є держава.

Загальний висновок полягає в необхідності розробки та впровадження сталого та більш сучасного підходу до лісокористування, який би забезпечував збереження та продуктивне використання лісів в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лісовий кодекс України: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3852-ХІІ. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
2. Використання лісових ресурсів. URL:https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Використання_лісових_ресурсів. (дата звернення: 05.11.2023).
3. Оборська А. Національні стандарти лісоуправління. URL:<https://woodcertification.com.ua/gallery/PEFC%20стандарти.pdf>. (дата звернення: 05.11.2023).
4. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 48. Ст. 483 (в редакції від 26.10.2023). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2806-15#Text>
5. Поліське ЛГ розповідає, що таке лісові генетичні резервати. URL:<https://manevychi.com/poliske-lg-rozprovidaye-shho-take-lisovi-genetychni-rezervaty/>. (дата звернення: 30.10.2023).
6. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 761 (в редакції від 17.05.2023). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-п#Text> (дата звернення: 30.10.2023).
7. Про затвердження Санітарних правил в лісах України : постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. № 555 (в редакції від 12.12.2020 р.) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-п#Text> (дата звернення: 05.11.2023).

УДК 340.1

ШЕВЧУК Д.І., магістрант

Науковий керівник – **АРГАТ Я.П.**, канд. юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

3131shevchuk@gmail.com

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВИ У ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІЙ СПАДЩИНІ Г. ГЕГЕЛЯ

Автор розкриває сутність правового статусу держави у філософсько-правовій спадщині Гегеля. Проаналізовано відносини громадянина та держави.

Ключові слова. Гегель, держава, філософія права, «субстанційна воля», індивід.

Проблема правового статусу держави в філософії права Г. Гегеля сьогодні не втрачає актуальності, як для філософії права, так і для аналізу сучасного суспільства. Суспільство постійно знаходиться у пошуку балансу між свободою і порядком, між правами і обов'язками індивідів. Також, питання правового статусу держави є важливим у контексті правової системи та захисту прав і свобод людей. Чіткий і зрозумілий правовий статус держави може забезпечити стабільність та незалежність правової системи, що сприяє справедливості та рівноправному статусу всіх громадян.

Праця Гегеля «Філософія права», вперше опублікована у 1820 р., є однією з його найважливіших філософських творів. У цій роботі Гегель досліджує роль держави у суспільстві, а також правові, моральні та політичні аспекти цього явища.

Гегель вважав, що держава є найвищою формою організації суспільства і вона втілює моральні ідеали. «Держава – є дійсність моральної ідеї – моральний дух, як очевидна самої себе, ясна, субстанційна воля, яка мислить і знає себе, виконує те, що вона це знає» [1]. Мислитель аргументував, що держава виникає з потреби людей у забезпеченні безпеки, правопорядку та справедливості.